

BITI UČITELJ?

Bilogrević Gatolin V.
(vbilog@gmail.com)

Nikad neću zaboraviti osjećaj koji sam imala kad sam prvi put kročila u školu. Strah i uzbuđenje miješali su se i izmjenjivali tijekom cijelog tog prvog dana škole. Već drugi dan imala sam osjećaj da tu pripadam.

Što sam duže bila školarka, ta želja bila je sve jača. Sama spoznaja da dobijem priliku poučavati o svemu što volim bila mi je najveća motivacija.

Međutim, kako se približavao dan mog „suočavanja“ s učenicima, tako se opet počeo javljati onaj prvi strah - strah od nepoznatog. Zaista smiješno zvuči bojati se učenika šestog razreda. Kad se sad osvrnem, vidim da je strah bio usmjeren na mene, na vječni set pitanja: „Hoću li moći? Hoću li razočarati sebe? Učenike?“

Bila sam navikla biti najbolja učenica, a postati najbolja učiteljica... E, taj je pothvat puno teži!

Mlada sam, ali mi se čini da je sve bilo drukčije u moje vrijeme. Odnos prema profesorima, nastavnicima i učiteljima bio je korektan i pun poštovanja. A opet, možda je to samo tako izgledalo s moje točke promatranja.

Ono što me je počelo mučiti kad sam već počela raditi u školi bilo je slijedeće: „Jesu li zaista svi učenici kronično demotivirani i usmjereni ničemu, ili je to samo tako u velikim gradovima (npr. Zagrebu)?“ Na svom prvom radnom mjestu imala sam grupu učenika s kojima sam se nalazila subotom ujutro i vršila mjerenja u obližnjoj šumi za projekte u koje sam se uključila. Njih desetak bilo je sretno, angažirano i zadovoljno aktivnostima. Tako sam se i ja osjećala. No, međutim, ostatak učenika je i njih i mene čudno gledao. Jednom je učenik prokomentirao „da nema tih para“ za koje bi on u subotu ujutro išao vršiti mjerenja. Tužno, mnogi su se s njim složili.

Moja mentorica mi je mnogo puta rekla da sam živa volja i da ne vidi u čemu nalazim toliko zadovoljstvo, pogotovo jer mi sve to niti ne ulazi u zaduženja. Moj odgovor je uvijek bio isti: „Veseli me kad na učeničkim licima vidim znatiželju za učenjem novih metoda mjerenja visine drveta, kad čujem onaj „A-haaa, pa to uopće nije teško naučiti!“, kad ih vidim na okupu kako zajedno promišljaju kako će najbolje prezentirati svoj rad pred ostatkom učenika...i kad znam da sam rasplamsavanju tog plamena pridonijela upravo ja.“

I dalje tvrdim da su učenici zagušeni nebitnim informacijama i zastarjelim metodama poučavanja i da je njihova demotiviranost posljedica interakcije svega navedenog. Vrijeme provedeno u školi moglo bi za njih predstavljati izazov, a umjesto toga predstavlja samo dio dana koji neće provesti za računalom igajući igrice.

Uvijek sam zavidjela kolegama koji su odmah dobili posao za stalno. Mislila sam da je to velika sreća i olakšanje. Kad sad razmišljam, čini mi se da se meni ipak pružila prekrasna prilika raditi na više radnih mjesta u različitim dijelovima naše zemlje.

Da sam ostala na svom prvom radnom mjestu, ne bih susrela prekrasne ljude iz Rasinje, ne bih poučavala tu fascinantnu djecu i ne bih dobila priliku vidjeti da ipak ima mnogo učenika s toliko jakom unutarnjom motivacijom da su me mnogo puta, u nepuna tri mjeseca, ostavljali bez daha.

Nikad neću zaboraviti dan kad su me prvi put ostavili bez riječi. Nastava je počinjala u 7.30, moj vlak iz Zagreba je kretao u 4.42 i nije bilo naznaka nikakvim komplikacijama. No, kondukter je zaspao i zaboravio nas putnike obavijestiti da će vlak mijenjati smjer i kasniti u dolasku u Koprivnicu skoro 2 sata. Užasan osjećaj obuzeo me kad sam pogledala u mrak i u daljini primijetila natpis Bjelovar. U vagonu je nastao metež i silna buka probudila je konduktera koji je samo potvrdio sve što smo znali. Ne podnosim kasniti na posao, a ova situacija koju nikako nisam mogla kontrolirati u meni je izazvala ogroman bijes. Nazvala sam ravnatelja i objasnila mu što se događa. Njegov miran ton glasa naglo me opustio i umirio. Rekao je: „Ne brinite, kolegice, ja ću Vas mijenjati dok ne dođete.“ Ovako nešto mi se nikad nije dogodilo.

Šok je uslijedio kad sam napokon došla u školu. Kad sam stigla pred razred, unutra je bilo toliko tiho da sam u prvi mah pomislila da učenici nisu u razredu, nego u knjižnici gledaju film s ravnateljem. Otvorila sam vrata i vidjela ih - njih 15, svi zadubljeni u svoje radne materijale. Ispričala sam im se jer kasnim, a jedna učenica je ustala i rekla: „Profesorice, ravnatelj nam je rekao da samostalno obradimo lekciju. Evo, nakon što smo ju obradili, riješili smo i radnu bilježnicu, odgovorili na pitanja i zadali si domaću zadaću.“ A domaća zadaća - istražiti na internetu više o bolestima kostiju i mišića.

Bilo je teško sakriti moj šokirani izraz lica, no suzdržala sam se da ne počnem u najmanju ruku vrištati od sreće. Imali smo još toliko vremena da zajedno ponovimo sve vezano uz lekciju prije nego je zvonilo. Kasnije, u razgovoru s ravnateljem nisam krila iznenađenje ni oduševljenje tim mladim ljudima. Štoviše, kad smo idući sat raspravljali o rezultatima vezanim uz njihovo malo istraživanje (koje je, usput budi rečeno, bilo jako uspješno), pohvalila sam ih i u razredu, a kasnije i u zbornici.

Ono što ostavlja bez daha njihova je znatiželja i uzajamno pomaganje. Uvijek pomažu učenicima kojima nešto ne ide, koji nemaju pristup internetu i koji na bilo koji način i iz bilo kojeg razloga teže prate neki dio gradiva. Volim vjerovati da je razlog tomu činjenica što ih je u razredu malo, najčešće između 14 i 20, i što se i izvan škole druže. Isto tako, škola kao institucija potiče interakciju učitelja s roditeljima, uključuju učenike u zadrugu koja na tradicionalan način proizvodi jabučni ocat i marmeladu od kupina. Prekrasan primjer male zajednice koja savršeno funkcionira! Imaju mali vrt gdje uzgajaju kupine i mali voćnjak s jabukama i zajedno s nekoliko učitelja i ravnateljem (!) brinu o sadnicama, sami rade naljepnice za staklenke i boce, dio djevojčica u sklopu vezilja izrađuje ukrasne rupce i male narodne nošnje s motivima kupina... Na taj način nekoliko učeničkih skupina surađuje i uči se zdravoj suradnji i zajedničkom radu, a takvo odrastanje im jamči i zdrav odnos na radnom mjestu kasnije u životu.

Takav princip je vrlo konstruktivan i puno puta me podsjeti da bi svaki nastavni sat trebao biti suradnja između učenika i učitelja te učenika međusobno kako bi zajedno došli do vrijednih informacija propisanih planom i programom.

Rekli bi neki - puno je to posla, a garancije dobrih rezultata nema. Ne držim se toga jer smatram da učenik koji je na satu aktivan i sudjeluje u radu puno vrijedniji faktor od sigurnog puta predavačke nastave. Takozvani čelni/frontalni rad garantira jedino da će učitelj ispuniti svoj zadatak i najčešće sam dotrčati do cilja, tj. lekciju će ispredavati pa tko shvati, shvatio je, a tko ne shvati, neka kod kuće čita lekciju ispočetka.

Ovako, kad mi sat bude jedna diskusija s jasnim putokazima, već tijekom obrade lekcije vidim kojim učenicima je jasno, a kojima nije. Na taj način i oni bojažljiviji mogu uz potporu kolega reći da im nešto nije jasno.

Kako bi rekla moja profesorica: „Za deset godina uvidjet ćete da većina onih zakonitosti kojih ste se držali pri poučavanju nije bila dobra i uvijek ćete ispočetka scenirati i režirati nešto drugo.“ Vjerujem da je dio učiteljskog usavršavanja upravo to - stalno mijenjati i pronalaziti bolje načine poučavanja.

Kad je došao dan mog odlaska iz male škole na brijegu, bila sam užasno tužna, ali istodobno toliko ispunjena i sretna. Imati priliku raditi na tako čarobnom mjestu zaista je rijetka prilika, ali dar i veliki doprinos mom profesionalnom razvoju.

Zaista, učiteljski poziv je plemenito zanimanje koje se usavršava kroz čitav radni vijek.